

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

90. An supra dicta doctrina procedat etiam in votis conditionalibus & non solum ante, sed post impletam conditionem? Et an Episcopus dicta vota commutare possit? Ex p. 1. tr. 11. res. 54.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

tr. 27. claus. 9. §. 2. n. 30. qui citat Rodriguez in addit. ad Bull. 4. §. n. 11. Et ratio est, quia cum sint duo vincula specie diversa, nec vnum ab alio dependeat, for- tiora sunt vno solo, quod privilegium Bullæ concedit; ergo, &c.

RESOL. LXXXVI.

An Confessarius per Bullam Cruciatam possit commutare votum penale quoad penam pecuniariam ex eius fractione incensam? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 46.

§. 1. Negativam sententiam docuit Azorius part. 1. lib. 1. cap. 18. §. 11. in fine, & magis expressè Serrus in clavi regia, lib. 6. cap. 12. num. 20. cum aliis; quia illud est commutare penam ex illius fractione debitam; sed Bulla Cruciatæ solius voti commutationem indulgeret; ergo, &c.

1. Hæc opinio est probabilis: sed contrariam probabiliorem esse existimo cum Raphaële de la Torre in 2. tom. 2. quest. 88. art. 12. disp. ult. num. 4. Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. c. 51. n. 9. qui citat Suarez de relig. tom. 2. lib. 6. cap. 1. num. 19. cui ego addo Leonem de Iubil. p. 2. q. 12. n. 74. Homobonum de exam. Eccl. p. 1. tract. 1. c. 6. q. 16. Malderum in 2. 2. tract. 10. c. 5. dub. 11. Filiucium tom. 2. tract. 16. cap. 10. num. 295. Ioan. de la Cruz in direct. conf. p. 1. Præcept. 2. art. 2. dub. 10. conc. 3. Villalobos in sum. tom. 1. tract. 27. claus. 9. §. 3. num. 32. vbi sic ait: [Tambien se puede por la Bula de la Cruzada commutari la pena en que se incurre; por quebrar el voto penal, como si vno jurd. de no jugar, y si jugasse de dar tal limosna, diziendo so pena de dar tal limosna, porque à quella pena se deve por via del voto, y como el Pontifice concede facultad à cerca de los votos, tambien la concede en estas penas.] Vnde patet responsio ad argumentum contrarie opinionis; nam dicimus, quod illa pena non debetur, nisi ex vi voti, quod à principio obligavit ad illam; ergo facultas per Bullam Cruciatæ concessa ad commutandum illud votum, extenditur etiam ad penam incurram ob violationem ipsius. Et hæc sententia procedit, etiam si Pontifex commutaverit votum, iubendo partem penæ solvi: nam potest etiam dicta pars commutari.

RESOL. LXXXVII.

An Confessarius per Bullam Cruciatam possit commutare votum emissum in favorem tertij, ut v. g. vouit Petrus dare Calicem pro Sacello B. Andreae, aut certo pauperi elemosinam, &c? Et quid, si huiusmodi votum fuerit à Præposito Ecclesie, vel paupere acceptatum? Ex p. 1. tract. 11. Ref. 47.

§. 1. Respondo affirmatiuè cum Suarez tom. 2. de relig. lib. 6. cap. 15. num. 11. & Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. c. 41. num. 9. Leone de Iubil. part. 2. q. 12. n. 74. Filiucium tom. 2. tract. 26. c. 9. num. 257. Ioan. de la

Cruz in direct. conf. p. 1. Præcept. 2. art. 2. dub. 10. concl. 2. Et ratio est, quia tale votum non tribuit vllum ius illi Ecclesie, seu pauperi; ergo poterit illud Confessarius commutare.

2. Secus autem, si huiusmodi votum fuerit à Præposito Ecclesie, vel paupere acceptatum; nam ita acquisissent ius per acceptionem. Vel secundum aliquos, si votum dirigatur in Sanctum, cui dicatur Ecclesia: vt Promitto B. Andreae, me daturum eius Ecclesie vnum calicem.

Sed hæc limitationem rectè impugnat Sanchez vbi supra, n. 12. Suarez n. 10. cum Lessio lib. 2. c. 40. dub. 11. n. 99. & Bartholomæus à S. Fausto in thes. relig. lib. 4. q. 52. cum aliis.

RESOL. LXXXVIII.

An Confessarius, qui per Bullam Cruciatam habet potestatem commutandi vota, possit illa dispensare? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 42.

§. 1. Minimè, respondet Fernandez in exam. Theol. mor. p. 3. c. 9. sect. 2. §. 17. n. 6. Et ratio est: quia maior potestas requiritur ad dispensandum, quam ad commutandum. Et ita etiam docet Portel in addit. ad dub. regul. verb. voti commutatio, n. 46. Villalob. in sum. tom. 1. tract. 17. claus. 9. §. 5. n. 28. Homobonus de exam. p. 1. tract. 5. c. 6. q. 40. & alij.

RESOL. LXXXIX.

An votum penale Religionis, seu Castitatis sit per Bullam dispensabile, & non solum ante, sed post completam conditionem? Et an Episcopi talia vota possint etiam commutare, & dispensare. Ex part. 1. tract. 11. Ref. 53.

§. 1. Vidquid in contrarium asserat Acosta in Bull. q. 73. & alij, affirmatiuè respondet Sanchez de matr. tom. 3. lib. 8. disp. 15. n. 8. qui citat plures Doctores, quibus ego addo Nugnum in 3. p. tom. 2. tract. de Bull. §. 11. Ioan. de la Cruz in direct. conf. p. 1. præcept. 2. art. 2. dub. 10. concl. 4. in fin. Fernandez in exam. Theol. mor. p. 3. c. 9. sect. 2. §. 17. num. 9. Villalobos in sum. tom. 1. tract. 27. claus. 9. §. 3. num. 42.

2. Dico igitur, per Bullam Cruciatam posse Confessarium commutare vota penalia, non solum ante, sed etiam post impletam conditionem. Et ratio est, quia votum penale, etiam post impletam conditionem, deficit valde à perfecta voti Religionis, & Castitatis natura, ratione cuius perfectionis referretur tale votum; vouens enim in tali casu non eligit votum; vt tale est, sed potius eius timore, & odio voluit deterreri, ne delictum admittetet, quod vitare proposuit. Et idè Episcopi talia vota etiam commutare, & dispensare possunt, vt docet Less. lib. 2. c. 40. dub. 18. n. 130. Maldet. in 2. tr. 10. c. 5. dub. 10. Gomez in Bull. Cruc. caus. 10. n. 99. & Henricq. lib. 7. c. 10. n. 6. in Glossa lit. A: vbi citat multos Doctores, & præsertim aliquos Magistros Salmanticenses.

Idem etiam docet Sanchez vbi supra, disp. 10. n. 8. quidquid in contrarium asserat Azorius part. 1. lib. 11. n. 15. q. 3. & c. 19. q. 13. cum Gutierrez 99. cardon. lib. 2. c. 22. n. 50. & 51. Vide etiam Filiucium tom. 2. tract. 26. cap. 10. num. 271. & Zanardum in direct. Theol. part. 2. cap. 3. 2.

RESOL. XC.

An supra dicta doctrina procedat etiam in votis conditionalibus

similem doctrinam in Ref. 70. & signanter inf. in tr. 4. Ref. 30. §. vlt. sord. q. 2. sord. q. 2. sord. q. 2.

Quamvis non plene sup. hoc à contrario sensu in 1. q. 3. tr. 2. lege doct. Ref. 70. & in 1. q. 8. tr. 4. Ref. 78. §. 2. ad medium.

Sup. hoc leg. doct. veri. nor. seq. & in tom. 7. tr. 1. Ref. 267. ex eiusdem doctrina §. Sed ego, ad medium, veri. Vnde, & lege inf. §. 1. Ref. seq.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 4. Ref. 78. cur- sim prope finem, à verif. Vnde, & in aliis eius annot. & hic infr. lege §. vlt. Ref. seq.

nelibus, & non solum ante, sed post impletam conditionem?

Et an Episcopus dicta vota commutare possit? Ex p. tract. 11. Ref. 54.

Sup. hoc lege doctr. Resolutio-num 707. seq.

§. 1. **R**espondeo affirmatiue, & ita Confessarius per Bullam Cruciatæ potest commutare vota conditionalia, quando sunt verè conditionalia; non solum ante, sed etiam post impletam conditionem. Dixi, quando sunt verè conditionalia: quia hæc vota conditionalia ferè semper non procedunt ex religionis, aut castitatis affectione: sed ex amore rei postea sub conditione, quam vouens obtinere desiderat; & vt faciliùs illam consequatur, offert Deo ea vota. Et in hoc casu potest quidem Confessarius supradicta vota, vt diximus commutare. Et ita docet Sanchez de matr. tom. 3. lib. 8. disp. 11. n. 8. in fin. & alij.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 2. Ref. 77. & in alijs vers. eius primæ nor. & in to. 8. tr. 4. Ref. 78. §. ult. & lege ad med. §. 2. Resol. præterita.

2. Et ita etiam Episcopi dicta vota commutare possunt, vt ita idem Sanchez disputat. 10. num. 3. qui citat Ledesma in sum. tom. 2. tract. 10. cap. 8. quidquid in contrarium asserat Lessius lib. 1. cap. 40. dub. 18. num. 131. Filiucius tom. 2. tract. 6. cap. 9. n. 69. Suarez de relig. tom. 2. lib. 6. cap. 22. num. 11. Valencia in 2. 2. disp. 6. q. 6. punct. 7. Azorius part. 1. lib. 11. cap. 19. q. 13. & alij.

RESOL. XCI.

An Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ possit commutare iuramenta pœnalia, vel conditionalia Castitatis, seu Religionis? Ex p. tr. 11. Ref. 69.

Sup. hoc sup. lege doctr. Ref. 83. & aliarum eius primæ ann.

§. 1. **R**espondeo affirmatiue cum Sanchez in sum. tom. 1. cap. 54. lib. 4. num. 21. Et ratio est: quia qui potest commutare vota facta soli Deo; potest etiam commutare iuramenta: sed Confessarius potest vota pœnalia, & conditionalia Castitatis, & Religionis commutare: ergo poterit, & iuramenta. Maiorem propositionem docuit Aragon. in 2. 2. quest. 86. art. 9. Henriquez lib. 7. cap. 30. num. 5. Azorius tom. 1. lib. 11. cap. 10. Sæ verb. iuramentum, num. 32. & verb. votum, vbi de irritatione, num. 16. cum alijs. Mihor propositio patet ex infra dicendis in Resolut. seqq. Ergo, &c.

RESOL. XCII.

An iuramentum ingrediendi Religionem, vel obseruandi castitatem, si per Episcopum, vel per Bullam Cruciatæ dispensabile?

Et notatur quod quando Pontifex in aliquo Iubileo, vel Indulto concedit facultatem relaxandi, seu commutandi omnia iuramenta, possunt sine scrupulo à Confessarijs illa quinque relaxari, quia in iure nullum iuramentum reperitur reseruatum, & non sequitur, quod illa quinque vota sint Pontifici reseruata, ergo etiam iuramenta de illa materia, nam obligatio voti maior est iuramenti obligatione. Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 69.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 4. Ref. 79. & hic inf. in tr. 4. Ref. 18.

§. 1. **P**rima sententia affirmat; ita tenet Tabiena ver. iurare, quest. 20. num. 27. ad finem, & insinuat Nauarrus lib. 2. consil. de iureiuran. in priori edit. consil. 3. num. 4. & 5. & in posteriori edit. consil. 1. num. 4.

2. Secunda sententia negat, ita Caietanus in 2. 2. q. 89. art. 9. Sotus de iust. lib. 3. q. 1. art. 9. Valent. tom. 3. disp. 6. q. 7. punct. 4. Azorius tom. 1. lib. 11. cap. 10. quest. 3. Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 3. cap. 11. num. 4. Arag.

in 2. 2. q. 88. art. 12. Basilius Pontius de matr. lib. 8. c. 11. n. 3. & alij.

3. Tertia distinguit, putat enim hanc secundam sententiam esse veram, quando iuramentum continet promissionem factam Deo; secus autem quando non includit promissionem, sed meram assertionem & affirmationem, ita Sanchez de matr. tom. 3. lib. 8. disp. 11. n. 4. Verùm aduersus hanc distinctionem Sanctij insurgit nouissimè Egidius Trullench in expos. Bullæ Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 1. dub. 1. n. 5.

4. Vnde quid ego sentio dicam breuiter. Puto igitur cum Doctoribus secundæ sententiæ, omne iuramentum Deo factum includere votum, iuramentum namque, quo aliquid Deo promittitur, nihil aliud est, quàm votum iurcurando firmatum; ergo si votum est Papæ reseruatum, similiter erit iuramentum, cæteras rationes videbis apud citatos Auctores, non nego tamen primam sententiam esse probabilem, quam præter DD. vbi supra tenet etiam Petrus Ledesma in sum. tom. 2. tract. 11. cap. 4. dub. 1. quia in iure nullum reperitur iuramentum Pontifici reseruatum, & non sequitur, illa quinque vota sunt Pontifici reseruata: ergo etiam iuramenta de illa materia. Nam obligatio voti maior est iuramenti obligatione, vt docet D. Thom. 2. 2. quest. 89. art. 8. & ex alia parte cum reseruatio sit odiosa, restringenda est, & non amplianda. Deinde cum Pontifices per aliquod indultum concedunt facultatem relaxandi, seu commutandi omnia iuramenta, sine partis tamen præiudicio non solent excipere aliqua iuramenta sicut excipiunt aliqua vota; ergo signum est non esse vsu receptum, aliqua iuramenta, etiam illa quinque, esse Pontifici reseruata, & ideo quando Pontifex in aliquo indulto concedit facultatem relaxandi iuramenta, possunt sine scrupulo à Confessarijs illa quinque relaxari; est igitur, vt dixi, hæc sententia satis probabilis; quicquid in contrarium asserat Turrianus in disp. selectis, cent. 2. censur. Theol. dub. 92. & ideo Egidius Trullench vbi supra, num. 4. contrariam sententiam, quam ego teneo, vocat tantum probabiliorē & probabilem etiam vocat hanc sententiam Leone de potest. confess. p. 1. reseruat. 20. n. 81.

RESOL. XCIII.

An Confessarius per Bullam Cruciatæ possit commutare votum Castitatis, seu Religionis emissum cum expressa protestatione, ne ad illorum executionem veniri sit obligatus sub onere peccati mortalis, sed venialis tantum. Idem est dicendum de Episcopo quoad dispensationem. Ex p. tr. 11. Ref. 72.

§. 1. **R**espondeo affirmatiue cum Bonacina de leg. disp. 4. q. 2. punct. 7. §. 4. n. 20. quia tale votum non est votum perfectum castitatis, & Religionis. Ergo per Bullam erit commutabile.

Et ita Episcopus potest illud dispensare, vt tradit Sanchez in summa, tom. 1. lib. 4. cap. 40. numero 47. & alij.

RESOL. XCIV.

An Confessarius per Bullam Cruciatæ possit commutare votum castitatis, seu Religionis emissum propter leuemetatem?

Et an dictum votum sit ab Episcopo dispensabile? Imo, an tale votum sit irritum? Et quid, si tale votum fuerit emissum ex aliquo magno metu? Ex p. tr. 11. Ref. 73.